

SUKOBI RODITELJA I DJECE

Za razliku od sukoba između odraslih, sukobi roditelja i djece su sukobi na neravnopravnoj razini moći. Roditelji su ti koji su odgovorni za kvalitetu odnosa s djetetom, i za djetetovu dobrobit i razvoj.

Kad je roditeljevo sukobljavanje s djetetom na djetetovu (dugoročnu) dobrobit, a kad nije?

Postoje situacije nepotrebnih sukoba između roditelja i djeteta. Ti sukobi **nemaju smisla, nisu na dobrobit djeteta, ...**

...kad sukob nastaje jer roditelj na djetetu iskaljuje frustraciju koju je netko drugi izazvao (npr. roditelj dođe ljut ili neraspoložen s posla)

...kad roditelj na dijete prebacuje odgovornost za svoje osjećaje i (neprimjerena) očekivanja (npr. „Sramotiš me u javnosti“)

... kad roditelj želi da je dijete drugačije, ima nerealna očekivanja za dob ili osobnost djeteta (npr. nije mirno u čekaonici kod doktora).

Postoje situacije kad je potrebno da se roditelj sukobi s djetetom. Sukob između roditelja i djeteta **ima smisla, razvojno je koristan i na (dugoročnu) dobrobit je djeteta, ...**

...kad se dijete ne brine o sebi i svojim potrebama (npr. ne želi oprati ruke prije jela, ne odlazi na vrijeme na WC, izlazi na hladnoću neprimjereno odjeven, ne ide spavati)

...kad ne preuzima svoje obaveze (npr. ne napiše domaću zadaću)

...kad dijete ne uvažava drugu djecu i odrasle

...kad se ne ponaša u skladu s roditeljskim pravilima ponašanja i društvenim normama

Sukobi su nužni za rast i razvoj djeteta! Roditelji svojoj djeci ne pomažu time što im se ne suprotstavljaju (tj. time što ih ne konfrontiraju). Ono što je važno nije da ne bude sukoba roditelja i djeteta, nego kako se roditelj s djetetom sukobljava i rješava sukobe. *(Mir ne znači odsustvo sukoba, već je znak uspješnog nošenja s njim.)*

KROZ SUKOB E S RODITELJIMA DJECA UČE NAČINE SUKOBLJAVANJA I RJEŠAVANJA SUKOBA

Uče komunicirati, suosjećati, pregovarati, rješavati probleme - stječu socijalnu kompetentnost.

Rezultati istraživanja pokazuju kako roditeljske strategije kontrole djetetovog ponašanja ustvari djetetu pružaju modele socijalnog ponašanja. Primjerice, majčino korištenje obrazlaganja i kompromisa u sukobu s 2,5 g. djetetom predviđa višu razinu socio-emocionalnog razvoja tog djeteta u dobi od 3 g. Odgojni postupci iskazivanja sile i nadmoći povezani su s više djetetovog prkošenja. Naprotiv, roditeljevo objašnjavanje i pregovaranje, udruženo s jasnom i direktnom izjavom roditelja o vlastitim potrebama povezano je s djetetovim prihvaćanjem roditeljevih zahtjeva i internalizacijom roditeljevih standarda. Osim toga, suradnički pristup rješavanju sukoba povezan je s porastom djetetove empatije.

Nasilno sukobljavanje ne rješava problem (=zloupotreba roditeljske moći)

Je li bilo nasilnih načina rješavanja sukoba? Kakve je učinke to imalo na vas, na dijete? Je li bilo uspješno u promjeni djetetovog ponašanja, je li prestalo raditi to što ne želite? A dugoročno?

Kako se osjećate poslije nasilnog rješavanja sukoba, kad 'pobijedite' i 'porazite' dijete?

Povlačenje iz sukoba ne rješava problem (=zloupotreba roditeljske moći)

Je li bilo povlačenja, izbjegavanja rješavanja? Kakve je učinke to imalo na roditelja, na dijete...? A kakve bi moglo imati dugoročno? Kako se osjećate kad ne preuzimate roditeljsku odgovornost za vodstvo i postavljanje granica?

Kod postavljanja granica važno je voditi računa o vrstama roditeljske odgovornosti u pojedinoj situaciji. Postoje situacije u kojima se ne pregovara, nego roditelj od djeteta traži da nešto učini odnosno prestane činiti – situacije kad je u pitanju život, tjelesni integritet i zdravlje (npr. uzimanje lijeka, trčanje na ulicu, udaranje drugog djeteta).

Ponekad u takvim situacijama kad se nema o čemu pregovarati (npr. usvajanje navike pranja zubi) roditelj može iskoristiti zaobilazni 'čudotvorni način' u sukobima s djecom - vrijeme! Naime, prema Jesperu Juulu (2006), u sukobima roditelja i djeteta u kojima nema ništa o čemu bi trebalo pregovarati, bolje od pričanja, objašnjavanja i izražavanja osjećaja jest dati djetetu vremena (npr. pet minuta, sat vremena, do kraja dana, ovisno o kontekstu) da se dovede u stanje da učini ono za što u početku nema volje. Svima, pa i djeci treba vremena da učine ono što u početku sama ne žele.

Npr: u sukobu u kojem roditelj želi da dijete opere zube, a djetetu se ne da, roditelj može reći: „Vidim da ti se sada ne da“, pričekati pet minuta, zagrliti dijete i reći: „Jesi li sad spreman?“ Ova mala odgoda šalje djetetu poruku da roditelju nije cilj provoditi svoju volju (što potiče borbu moći), već jednostavno da zube peremo da bismo izbjegli karijes.

Korištenje vremena na ovaj način nije isto što i povlačenje iz sukoba ili izbjegavanje sukoba. Važno da roditelji ne izbjegavaju sukobe koji imaju smisla i potrebni su za djetetov rast i razvoj.

Literatura:

Juul, J. (2006). Ovo sam ja! Tko si ti! O bliskosti, poštovanju i granicama između odraslih i djece
Zagreb: Naklada Pelago.

Rezić, L., Miharija, Ž. i Milanović, M. (2010). Sukobi u obitelji. Zagreb: Udruženje Djeca prva.

Pečnik, N., Starc, B. (2010.). RASTIMO ZAJEDNO, program radionica za roditelje najmlađe djece, Priručnik za voditelje. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.

Pripremila:
Gordana Patarčec, mag.paed.